

Sygn. akt V CZ 9/09

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa H.F.

przeciwko B.K. i E.K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 marca 2009 r.,

zażalenia pozwanych

na postanowienie Sądu Okręgowego w J.

z dnia 22 stycznia 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanych E. i B. małż. K. o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku tego Sądu z dnia 19 czerwca 2008 r. i odrzucił złożoną przez nich skargę kasacyjną.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w dniu 21 lipca 2008 r. został doręczony pozwany odpis wyroku z uzasadnieniem, wobec czego termin do wniesienia skargi kasacyjnej wskazany w art. 398⁵ § 1 k.p.c. upływał z dniem 21 września 2008 r. W dniu 17 września 2008 r. pozwani złożyli wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu w celu wniesienia skargi kasacyjnej. Postanowieniem z dnia 18 września 2008 r. Sąd Okręgowy wniosek ten uwzględnił, a w dniu 29 września 2008 r. Okręgowa Rada Adwokacka wyznaczyła dla pozwanych adwokata w osobie adw. J.W. Pismo Rady Adwokackiej zostało doręczone pełnomocnikowi w dniu 3 października 2008 r. Dnia 9 października 2008 r. wpłynęła do Sądu Okręgowego skarga kasacyjna pozwanych z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia. W uzasadnieniu wniosku pełnomocnik wywodził, że został zawiadomiony o wyznaczeniu go do reprezentowania pozwanych dopiero w dniu 3 października 2008 r. i dlatego bez swojej winy nie miał możliwości wniesienia skargi kasacyjnej w przepisany terminie.

Sąd Okręgowy uznał, że pełnomocnikowi pozwanych istotnie nie można przypisać winy, adw. J.W. bowiem została zawiadomiona o wyznaczeniu jej do reprezentowania pozwanych w dniu 3 października 2008 r., a już w dniu 9 października 2008 r. wniosła w ich imieniu skargę kasacyjną z wnioskiem o przywrócenie terminu. Natomiast odrębną kwestią jest postępowanie samych pozwanych, którzy w dniu 21 lipca 2008 r. otrzymali odpis wyroku z uzasadnieniem i zwlekali z wnioskiem o ustanowienie adwokata z urzędu do dnia 17 września 2008 r. Wniosek ten złożyli dopiero na trzy dni przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, przy czym nie przedstawili żadnego uzasadnionego powodu swojego zachowania. Nie jest nim wskazana przez pozwanego okoliczność, że

liczył na dopływ dodatkowych środków finansowych i ustanowienie pełnomocnika z wyboru, we wrześniu 2008 r. prowadził bowiem dopiero rozmowy w sprawie wyceny infrastruktury, którą miała nabyć od niego Gmina J., a wyrok zasądający świadczenia od wspólnot mieszkaniowych uprawomocnił się dopiero z dniem 4 września 2008 r. Działając rozważnie i dokładając należytych starań o zachowanie swoich uprawnień procesowych, pozwani powinni liczyć się z tym, że nie będą w stanie w odpowiednim czasie opłacić profesjonalnego pełnomocnika z wyboru, który mógłby w terminie wnieść w ich imieniu skargę kasacyjną. Skoro nie wykazali, aby w czasie biegu terminu do wniesienia skargi kasacyjnej wystąpiły przeszkody uniemożliwiające podjęcie działań o zapewnienie wymaganej reprezentacji, złożenie wniosku o ustanowienie adwokata zaledwie na trzy dni przed upływem terminu do wniesienia skargi nie może być, zdaniem Sądu Okręgowego, uznane za działanie podjęte z należytą starannością. W konsekwencji, pozwani nie mogą skutecznie żądać przywrócenia terminu na podstawie art. 168 § 1 k.p.c.

W zażaleniu na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną pozwani zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów: art. 49 k.p.c. przez rozpoznanie sprawy mimo, że o potrzebie wyłączenia sędziów tego Sądu nie powinien decydować jedynie brak zarzutu obiektywizmu z punktu widzenia konkretnego sędziego, lecz ocena postronnego obserwatora, czy zachodzą okoliczności mogące budzić wątpliwości co do bezstronności sędziów, i art. 168 § 1 k.p.c. przez dowolne przyjęcie, że niedochowanie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej nastąpiło z ich winy. W konkluzji żalący wnosili o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podniesiony w zażaleniu zarzut naruszenia art. 49 k.p.c. nie może odnieść zamierzonego skutku. Zgłoszony na rozprawie w dniu 13 listopada 2008 r. wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w J. został postanowieniem z dnia 18 grudnia 2008 r. Sądu Apelacyjnego – jako sądu przełożonego w rozumieniu art. 52 § 1 k.p.c. – oddalony. Wywody żalących nie zawierają natomiast argumentów, które mogłyby świadczyć o wadliwości tego postanowienia.

Nie może również odnieść zamierzonego skutku powołanie się przez żalących na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2009 r., III CZP 117/08 (nie publ.). W powołanej uchwale Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że przyczyna uchybienia terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd ustaje w czasie, w którym ma on możliwość jej wniesienia, nie później jednak niż z upływem dwóch miesięcy od dnia zawiadomienia go o ustanowieniu pełnomocnikiem. Uchwała ta dotyczy przewidzianego w art. 169 § 1 k.p.c. tygodniowego terminu do wniesienia pisma z wnioskiem o przywrócenie terminu, który w niniejszej sprawie został przez pełnomocnika żalących zachowany. Trzeba jednak podkreślić, że chociażby adwokat złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej w ciągu tygodnia od ustanowienia go pełnomocnikiem, wniosek taki nie może być uwzględniony, jeżeli strona bez usprawiedliwionej przyczyny, np. z powodu opieszałości czy niezdecydowania, wystąpiła o ustanowienie dla niej adwokata na kilka dni przed upływem terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, wskutek czego wyznaczenie adwokata nastąpiło już po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 marca 1999 r., I PKN 596/98, OSNP 2000, nr 8, poz. 315, z dnia 1 października 1999 r., II CKN 869/98, nie publ., z dnia 9 sierpnia 2000 r., I CKN 747/00, nie publ., z dnia 9 sierpnia 2000 r., I CKN 747/00, nie publ., z dnia 18 października 2000 r., II UZ 113/00, OSNP 2002, nr 12, poz. 296, z dnia 22 grudnia 2000 r., II CZ 86/00, nie publ., z dnia 19 maja 2004 r., I CZ 37/04, nie publ. i z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 180/04, nie publ.).

Sąd Okręgowy – wbrew odmiennej ocenie żalących – trafnie uznał, że przeważająca część dwumiesięcznego terminu do wniesienia skargi kasacyjnej została przez nich „zmarnowana”, termin ten bowiem otworzył się dnia 21 lipca 2008 r., natomiast żalący dopiero w dniu 17 września 2008 r. złożyli wniosek o ustanowienie adwokata. Wiadomo, że złożenie przez stronę wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu w terminie otwartym do wniesienia skargi kasacyjnej nie przerywa biegu tego terminu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1997 r., II CZ 38/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 152 i z dnia 9 sierpnia 2000 r., I CKN 747/00, nie publ.). Z tej przyczyny strona,

zamierzająca ubiegać się o ustanowienie adwokata, aby wnieść za jego pośrednictwem skargę kasacyjną, powinna niezwłocznie wystąpić z takim wnioskiem. Wniosek, o którym mowa, powinien być rozpoznany przez sąd bez zwłoki i w taki sam sposób powinny działać organy samorządu adwokackiego lub radcowskiego. Ustanowiony adwokat powinien natomiast podjąć z należytą starannością czynności niezbędne do terminowego wniesienia skargi kasacyjnej.

Argumenty żalących, mające usprawiedliwiać spóźnione złożenie wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu, nie pozwalają wykluczyć ich winy. Brak winy w uchybieniu terminowi, o którym mowa w art. 168 § 1 k.p.c., podlega ocenie z uwzględnieniem obiektywnego miernika staranności, jakiej można wymagać od strony należycie dbającej o swoje interesy. Nie może być natomiast mowy o takiej staranności, jeżeli strona w otwartym terminie do wniesienia skargi kasacyjnej zwleka z ustanowieniem adwokata z wyboru, ponieważ wyczekuje na środki finansowe przyznane jej wyrokiem sądowym i liczy na jego niezwłoczne wykonanie przez dłużnika. Wręcz przeciwnie, zachowanie takie świadczy o braku wymaganej staranności. Zachodzą zatem podstawy do przyjęcia, że żalący zawinili wyznaczenie dla nich adwokata po upływie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej.

Z przytoczonych wyżej powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw.